

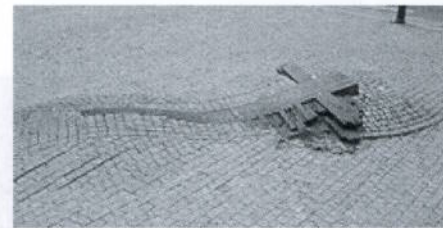
Jan Zajíc a okupace Šumperka

Významnou osobností spojenou s městem Šumperk je i Jan Zajíc (nar. 1950 ve Vítkově). Byl to český student, který se upálil po vzoru Jana Palacha v únoru 1969 na Václavském náměstí. Bylo to právě v den 21. výročí komunistického puče. Jan Zajíc nesměl být pohřben v Praze kvůli hrozícím nepokojům. V 90. letech byl posmrtně vyznamenán čestnou medailí T.G. Masaryka a Řádem T.G. Masaryka. Jan Zajíc byl student Střední průmyslové školy v Šumperku. Dnes je náměstí Jana Zajíce v místě, kde dříve stávala sovětská kasárna.

Sebevražda upálením

Včera mezi 13.30 až 13.45 spáchal v Praze na Václavském nám. č. 39 sebevraždu upálením mladý člověk. Na místě činu zůstal mrtvý. Podle informací městské správy VB v Praze, jde na základě některých dohledných předmětů o J. Z., středoškolačka ze Šumperka. Na rozloučenou zanechal dopis. Blízkí okolností případu vyšetřují bezpečnostní orgány.

Tehdy v srpnu 1968 se tanky polské armády do centra Šumperka nedostaly. Zabránily jim v tom davy lidí. První tanky polské armády se na okraji Šumperka objevily nad ránem ve středu 21. srpna 1968. Zpráva o vstupu okupačních vojsk pěti spojeneckých armád Varšavské smlouvy ale dorazila do města již 20. srpna hodinu před půlnocí. Polské tanky zůstaly nejprve na Holubím vrchu, pak vjely do města, ale do centra se nedostaly. Na křižovatce u hotelu Grand jim cestu přehradil dav lidí. Kolona zůstala v ulici Československé armády. „Doprostřed křižovatky u Grandu někdo postavil velký mlékárenský vůz, aby tanky nemohly na Hlavní třídu, po níž se tehdy běžně jezdilo. V té sobě se jmenovala třída Rudé armády. V tom davu na fotografii od Grandu jsem byla i já,“ vzpomíná čtyřiaosmdesátiletá Marie Šebelová. Poláci měli rozkaz obsadit město, ale vlastně to neudělali. Polský velitel s několika lidmi ze svého štábu přijel kolem poledne do kasáren. Teprve na našem území se dozvěděli, že nejde o cvičení, ale že nás mají okupovat. Dne 23. srpna se nacházelo v okolí Šumperka 30 tanků, 40 obrněných vozů a 200 jiných vozidel okupantů. Odsun Rusů začal až 18. dubna 1990 a skončil 5. června toho roku. Česká posádka se už do Šumperka nevrátila a z vojenského areálu je dnes obytná a obchodní zóna.

Mottem Bambiriády je "Dětství v proměnách ". Jak již bylo uvedeno, odchod sovětské posádky ze Šumperka roku 1990 znamenal postupný konec šumperských kasáren. I ta bývala kulisou dětských her a dobrodružství některých šumperských dětí, které tehdy nevnímaly to, kvůli čemu se Jan Zajíc upálil. Takto na přítomnost vojáků vzpomíná i můj táta: " Bylo brzo ráno (několik let po začátku okupace, v mých šesti letech), když jsme s rodiči uslyšeli obrovskou ránu. Utíkali jsme k oknu a uviděli jsme tank, který, když se otáčel, narazil do nedaleké restaurace Pod Kaštanem. Ovšem z tohoto období mám spíše veselé historky. Například si vzpomínám, že jsem jako malý s kamarády potají chodil do kasáren na kaštany. Jednou nás dokonce vojáci nachytali a honili po kasárnách, ale my jsme jim vždy utekli (bydleli jsme naproti, takže nebylo těžké utéct). Nebo jsme si s kamarádem řekli, že obhlédneme tanky zblízka, bohužel nás načapali, a tak jsme tam hodili dvě dýmovnice a utekli. Občas jsme se s nimi i kamarádili, například když jsem s nimi hrál šachy nebo můj bratr měnil své věci za plynové masky, odznaky a jiné věci okupantů. Vzpomínám si, že když Rusové jezdili na střelnici, bylo velmi lehké poznat, jestli budou střílet, nebo ne. Lehko se to dalo poznat podle dobytka, který se pásł venku. Když byl dobytek venku, tak se nestřílelo a daly se pak sbírat hříby. A při jejich odjezdu jsme od nich mohli nakoupit elektroniku, protože Rusové potřebovali peníze na jídlo na cestu domů."

